

ŚLĘSIA

TRAMNEWS

Bezpłatny miesięcznik

Nr 7/28, lipiec 2013

Nakład: 10 000 egz

ISSN 2299-2790

Co nowego w inwestycjach?

str. 4-5

str. 3

AKTUALNOŚCI

To będzie popis sprinterów!

str. 6-7

PRZYSTANEK HISTORIA

Nie tylko zabytki techniki

str. 9

SYLWETKI

Odszedł Jacenty Jędrusik

Jedźmy razem

Sezon wakacyjny, słoneczna pogoda i mniejszy ruch w centrach miast sprzyjają prowadzeniu prac modernizacyjnych. Te zaś - co zrozumiałe - są elementem sporego zainteresowania regionalnych i lokalnych mediów. Zdarza się jednak, że w dziennikarskich przekazach brakuje pewnych informacji. Mówiąc o pracach torowych należy bowiem mieć świadomość, że nie działamy w próżni; że naszym pracom towarzyszą także roboty związane z sieciami gazowymi, elektrycznymi czy kanalizacyjnymi. Często więc jesteśmy obciążani za nie swoją działalność, wywołującą spowolnienie prac czy nawet przestoje. Na szczęście w zdecydowanej większości przypadków, właściwa koordynacja działań pozwala na terminową realizację przebudów i modernizacji, o czym świadczą zakończone już etapy prac. Pamiętać należy również o tym, że w wielu miejscach, za przebudowę infrastruktury "okołotorowej" (np. chodniki, jezdnie, mała architektura) odpowiada władze miast. By osiągnąć wspólny dla wszystkich cel, jakim jest zadowolenie mieszkańców - pasażerów, konieczne jest skoordynowanie wszystkich tych elementów. Zadanie nietłowe, ale jak pokazują przykłady zakończonych już etapów, realne.

Choć prace modernizacyjne postępują pełną parą, pamiętamy, że trwa sezon wakacyjny. Wielu z nas ma jeszcze przed sobą wyczekiwany letni wypoczynek z dala od domu. Być może nadarzy się szansa, aby w innej części Polski, albo w którymś z miast europejskich wakacyjną trasę pokonać komunikacją tramwajową? Nie stroimy od takich okazji – pozwoli nam to porównać jakość takiego podróżowania do własnych dotychczasowych doświadczeń ze Śląska i zaobserwować stosunek miejscowych mieszkańców do tej formy komunikacji. Można z takich, z pozoru nieistotnych faktów, wyciągnąć interesujące wnioski – odnotować na przykład gdzie i dlaczego częściej wybiera się tramwaj od własnego samochodu, jak wyglądają kwestie dbałości o estetykę podróżowania i czystość wagonów, czy choćby te związane z nawykiem uiszczania opłaty za przejazd, stosunkiem do współpasażerów czy częstotliwością i punktualnością kursów. Proponuję zatem na wakacje swoistą zabawę w szukanie różnic i deklaruję również swój w niej udział, z przekonaniem, że nie wypadamy najgorzej. Mimo wszystko, po powrocie do domu, przeszczepiajmy na nasz grunt wartościowe obserwacje z zakresu tramwajowej komunikacji, zarówno dla własnej satysfakcji, jak i dobra ogółu. Zachęcam też do udziału w naszym konkursie, o szczegółach którego przeczytać można na stronie 10 obecnego wydania Silesia Tram News. Tymczasem życzę udanego wypoczynku i bezpiecznych powrotów!

Tadeusz Freisler

Prezes Zarządu Tramwaje Śląskie S.A.

Tour de Pologne – ograniczenia w kursowaniu tramwajów

W związku z wyścigiem kolarskim Tour de Pologne, którego zasadniczą część etapu IV odbędzie się w Katowicach, w środę 31 lipca 2013 r., nastąpią zmiany w funkcjonowaniu tramwajowej i autobusowej komunikacji miejskiej.

4:30 – 20:00) zamiast komunikacji tramwajowej uruchomiona zostanie autobusowa komunikacja zastępcza oznaczona numerem T-19. W trakcie wyścigu oraz związanego z tym wyłączenia z ruchu kołowego ulic położonych wzdłuż trasy wyścigu, autobusy ko-

Na terenie Katowic główna trasa przejazdu przebiegać będzie ulicami: al. Korfantego (strona zachodnia), przejazd wokół Pętli Słonecznej, al. Korfantego (strona wschodnia), przejazd przez katowickie Rondo, al. Rożdżeńskiego, Dudy – Gracza, Graniczną, Pułaskiego, Lotnisko, Francuską, Ceglana, Kościuszki, Poniatowskiego, Mikołowską, Sądową, Goeppert–Mayer, Chorzowską z zakończeniem na mecie przy Spodku. Wjazd na teren Katowic od strony Siemianowic Śląskich kolarze dokonają ulicami: Bytkowską, Agnieszki, Debową, Bukową, Złotą i Chorzowską.

W związku z tym, Komunikacyjny Związek Komunalny GOP w Katowicach wprowadzi następujące zmiany w funkcjonowaniu komunikacji tramwajowej.

1) Od godz. 4:30 do ok. godz. 20:00 – z uwagi na konieczność wyłączenia sieci trakcyjnej oraz montażu infrastruktury medialnej, całkowicie wstrzymane zostanie kursowanie linii tramwajowych na odcinkach:

- Siemianowice Śląskie Plac Skargi - Katowice Rynek - dotyczy linii nr: 13, 16, 33
- Katowice Rynek - Katowice WPKiW Wejście Główne - dotyczy linii nr 6, 19, 33.

Wymienione wyżej linie tramwajowe kursować będą na zmienionych trasach lub nastąpi całkowite zawieszenie kursowania linii według poniższego zestawienia:

- Linia nr 13 - rozpocznie kursowanie od godz. 20:00
- Linia nr 16 - od godz. 4:30 do godz. 12:30 oraz od godz. 17:00 do godz. 20:00 kursować będzie na relacji: Katowice Brynów Pętla - Katowice Rynek (stanowisko przy ul. Warszawskiej) – Zawodzie Pętla (w godzinach 12:30 – 17:00 linia nie będzie kursować)
- Linie nr 6, 19 - w godzinach 4:30 – 20:00 kursować będą tylko od strony Chorzowa do Stadionu Śląskiego
- Linia nr 33 - nie będzie kursować

Na odcinku Chorzów Stadion Śląski – Katowice
Aleja Korfańtego – Katowice Rynek (w godzinach

munikacji zastępczej kursować będą na odcinku: Chorzów Stadion Śląski – Katowice Grundmanna (w godzinach 12:30 – 18:15). Dodatkowo, przez cały dzień na liniach autobusowych nr 6, 820, 830, 840 wprowadzona zostanie obsługa przystanków: Chorzów AKS (oba kierunki), WPKiW Wejście Główne (oba kierunki - stanowiska tymczasowe), WPKiW Śląski Ogród Zoologiczny, WPKiW Wesołe Miasteczko (tylko kier. do Katowic- stanowisko tymczasowe), Dąb Kościół (oba kierunki), Dąb Huta Baildon (oba kierunki).

2) od godz. 12:30 do godz. 17:00 - z uwagi na całkowite wstrzymanie ruchu kołowego na trasie przejazdu wysięgu dla linii nr 7, 14, 15, 20 obowiązywać będą następujące zmiany organizacji ruchu:

- Linie nr 7, 20 kursować będą od strony Chorzowa Batorego tylko do przystanku Chorzów Batory Zajezdnia
- Linie nr 14, 15, 36 kursować będą tylko od strony Szopieniec do pętli tramwajowej w Katowicach Zawodziu
- Od przystanku Zawodzie Pętla do przystanku Katowice Paderewskiego kursować będzie tymczasowa linia nr 40. Linia obsługiwana będzie przez wagony dwukierunkowe, kursujące tym samym torem w obu kierunkach.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych medial
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2,
tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny:
Waldemar Kosior

Druk:
Polskapresse Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

31 lipca gwiazdy kolarstwa ponownie zawitają do Katowic. Z tej okazji rozmawiamy z dyrektorem generalnym Tour de Pologne Czesławem Langiem.

To będzie popis sprinterów!

Fanów kolarstwa czeka wkrótce nie lada gratka. Po emocjach związanych z legendarnym Tour de France będą mogli na własne oczy podziwiać znane postaci tego sportu - podczas jubileuszowego, 70. Tour de Pologne (27 lipca - 3 sierpnia). Polski wyścig zaliczany jest do najbardziej prestiżowego cyklu UCI World Tour 2013.

To będzie wyjątkowa edycja TdP. Zawodnicy pojedą bowiem - jak w słowach "Mazurka Dąbrowskiego" - "z ziemi włoskiej do Polski". Dwa pierwsze etapy odbędą się w Italii. Kolejne już w naszym kraju. Nas najbardziej interesuje czwarty etap - z Tarnowa do Katowic (w środę, 31 lipca).

Katowice już po raz czwarty z rzędu gościć będą Tour de Pologne. A jest już przesądzone, że wyścig pozostanie w tym mieście przynajmniej do 2014 roku. Czesław Lang, dyrektor generalny imprezy, tłumaczy nam, dlaczego podjął taką decyzję. - Jestem bardzo wdzięczny, że możemy regularnie gościć w tym regionie. Wyścig wywołuje tu ogromne zainteresowanie. Na trasie są tysiące ludzi. Pamiętam jeden z etapów do Katowic, gdy jechał ze mną Francesco Moser (przed laty znany włoski kolarz, mistrz świata - przyp. red.). Po jednej i drugiej stronie mieliśmy szpaler ludzi, nie było wolnego miejsca - uśmiecha się Lang. - Organizacja Tour de Pologne na Śląsku to wielka

przyjemność. Nie jesteśmy stricte komercyjnym przedsięwzięciem, staramy się - wspólnie z władzami Katowic - zrobić tę imprezę dla ludzi. A w Katowicach jest bardzo duże zainteresowanie wyścigiem. Cenię śląskich kibiców, bo znają się na tej dyscyplinie. Poza tym Śląsk to wielkie tradycje kolarskie. Mam tutaj wielu kolegów, miło wspominać imprezy organizowane w tym regionie - dodaje dyrektor Tour de Pologne.

Zapytaliśmy Czesława Langa, na jakie emocje mogą liczyć kibice 31 lipca w Katowicach. Będzie duża prędkość i adrenalina - to pewne. - To najdłuższy etap wyścigu (231,5 km - przyp. red.). Wyruszymy z Tarnowa, a po wjeździe do Katowic kolarze cztery razy pokonają pętlę po 12 km. Pewnie będą jakieś próby ucieczek, ale przypuszczam, że etap zakończy się popisem sprinterów - tłumaczy szef TdP.

Kolarze, którzy są mocni na finiszu, potrafią w Katowicach rozwinąć zawrotne prędkości. Na korzyść działa fakt, że końcówka etapu jest lekko "z górki" (zawodnicy pomkną w dół Alei Korfantego). - Gdy Marcel Kittel - znakomity Niemiec, który wygrał kiedyś u nas cztery etapy, a w tym roku także cztery etapy na Tour de France - finiszował przy Spodku, osiągnął prędkość aż 75 km/h! - dodaje Czesław Lang.

Czesław Lang.

Dyrektor wyścigu jest przekonany, że jubileuszowa edycja TdP zaowocuje rekordową liczbą kibiców. W Polsce jest ostatnio boom na kolarstwo, m.in. dzięki świetnym wynikom Michała Kwiatkowskiego na Tour de France. - Robimy nasz wyścig dla upamiętnienia Jana Pawła II i... to chyba nasz Papież daje nam to, że Michał tak pięknie spisywał się na Tour de France. Kolarstwo znów staje się bardzo popularne, gdyż została wprowadzona walka z dopingiem. Wyrównały się szanse, przestało to być nudne, a zaczęło być nieprzewidywalne. To się podoba fanom - podkreśla nasz rozmówca. Wspomnianego Kwiatkowskiego w TdP zabraknie. Nie znaczy to, że nasi będą skazani na drugorzędne role. - Polacy ostatnio dołączyli do światowej czołówki. Przemek Niemiec i Rafał Majka świetnie spisali się na Giro d'Italia (odpowiednio 6. i 7. miejsce - przyp. red.), a teraz pojedą w TdP. Bardzo mocno szykuje się reprezentacja Polski i grupa CCC Polsat. Dużo się dzieje! - kończy z optymizmem Czesław Lang. Od 2003 roku Polak nie wygrał Tour de Pologne. Może uda się tym razem?

(fab)

Co nowego w inwestycjach?

W Tramwajach cały czas trwa wielka mobilizacja sił. Poza codzienną pracę przewozową koncentrujemy się na realizacji dofinansowanego przez UE Projektu pn. „Modernizacja infrastruktury tramwajowej i trolejbusowej w Aglomeracji Górnośląskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą”, naszej największej inwestycji, której rezultaty są już widoczne i odczuwalne dla coraz większej rzeszy podróżnych i mieszkańców.

Coraz ciszej...

Nowe torowiska budowane w nowoczesnych technologiach, wyremontowane przejazdy tramwajowe oraz zmodernizowane wagony upiększają nam region i stopniowo przekształcają pejzaż. Ale dla większości mieszkańców, znacznie większe znaczenie ma fakt, że w wyniku podjętych przez nas inwestycji, w Aglomeracji robi się coraz ciszej, a emitowany przez tramwaje i torowiska hałas obniża się sukcesywnie i konsekwentnie. Jako jedni z pierwszych efekty modernizacji odczuli mieszkańcy centrum Bytomia na ulicach Moniuszki i Katowickiej w rejonie Centrum Handlowego „Agora” oraz osiedla Tysiąclecia w Katowicach, chociaż tu zakończyliśmy dopiero pierwszy etap prac na odcinku przy Stadionie Śląskim. Teraz w upalne dni można śmiało otwierać szeroko okna!

Katowice ul. Chorzowska wzdłuż Parku Śląskiego.

Zdjęcia: D.Janeczko Tramwaje Śląskie S.A.

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

Bytom:

- Na całym zakresie torowiska w ul. Katowickiej od ul. Jagiellońskiej do Pl. Kościuszki wylana została, w technologii „na mokro”, płyta betonowa oraz ułożona nawierzchnia betonowa. Na początku lipca torowisko zostało dopuszczane do ruchu, a tramwaje wróciły na stałe trasy.
- Rozegraliśmy już ostatni fragment starego torowiska wzdłuż ul. Łagiewnickiej oraz ul. Świętochłowickiej, wykonane zostały także prace ziemne, obecnie trwa przebudowa kolizji z infrastrukturą techniczną.
- Zakończyliśmy już prace na jednym z torów na przejeździe przez ul. Zabrzeńską w rejonie HKS Stal Bobrek. Pasażerowie podróżują już nowym torowiskiem.

Chorzów:

- Na torowisku w ul. Armii Krajowej od strony Katowic zakończyliśmy prace związane z wykonaniem podbudowy pod torowisko, w tym samym czasie Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. rozpoczęło przebudowę kanalizacji. Trwa układanie płyt prefabrykowanych. W rejonie granicy ze Świętochłowicami na jednym torze zakończyliśmy układanie płyt prefabrykowanych i teraz trwa montaż szyn.

Katowice:

- Zakończyły się prace na torowisku wzdłuż Parku Śląskiego, na odcinku w rejonie Stadionu Śląskiego; mieszkańcy okolicznych bloków na osiedlu Tysiąclecia mogą śmiało otwierać okna, bo różnica w docierającym do mieszkań poziomie hałasu jest ogromna. Tramwajów przy Stadionie nie słychać! Trwają prace na odcinku od Żyraby do wejścia głównego do Parku, gdzie jeden tor budowany jest w nowym śladzie.
- Na odcinku od ul. Stawowej do Placu Wolności zakończyły się prace budowlane jednego toru, a obecnie trwają prace przy układaniu drugiego torowiska.
- Wkrótce rozpoczną się prace na torowisku w ul. Obrońców Westerplatte. Wykonawca oficjalnie odebrał plac budowy. Prace budowlane rozpoczną się zaraz po zatwierdzeniu Projektu czasowej organizacji ruchu, co najprawdopodobniej nastąpi na przełomie lipca i sierpnia.

Ruda Śląska:

- Trwa przebudowa przejazdów drogowo – tramwajowych w rejonie ronda Unii Europejskiej. Zakończyliśmy prace związane z wykonaniem podbudowy oraz ułożyliśmy prefabrykowane płyty torowe. Wdrożono kolejny etap tymczasowej organizacji ruchu i na drugim przejeździe przez rondo rozpoczęły się roboty ziemne.

Sosnowiec:

- Od pętli Zagórze w kierunku centrum Sosnowca rozpoczęliśmy układanie torowiska.

Zabrze:

- Na torowisku w ul. Bytomskiej od ul. Chrobrego do ul. Drzymały, zakończyliśmy układanie płyt torowych i rozpoczęliśmy montaż szyn.
- Na ul. Wolności trwają prace ziemne na odcinku od ul. Kondratowicza do granicy z Gliwicami.
- Na ul. 3 Maja w rejonie skrzyżowania z ul. Makoszowską i Lutra trwa układanie płyt torowych i montaż torowiska.

Bytom ul. Łagiewnicka.

Tabor. Modernizacja wagonów typu 105N.

Na tę chwilę nasi pasażerowie mogą podróżować jednym z 28 wagonów zmodernizowanych przez Modertrans lub jednym z 8 zmodernizowanych przez Tramwaje Śląskie. Do końca lipca br. przybędą 4 kolejne wagony po modernizacji.

Tabor niskopodłogowy. Pesa.

Pod koniec br. spodziewamy się pierwszego nowego niskopodłogowego tramwaju zaprojektowanego i wyprodukowanego przez Pesę Bydgoszcz specjalnie dla Tramwajów Śląskich S.A. Spodziewamy się, że nastąpi to w trakcie uroczystych obchodów 115-lecia tramwajów elektrycznych na Śląsku.

Andrzej Bywalec

Dyrektor ds. inwestycji Tramwajów Śląskich

Pełnomocnik Zarządu ds. realizacji Projektu

Zdjęcia: D.Janeczko Tramwaje Śląskie S.A.

Bytom ul. Katowicka.

Chorzów ul. Armii Krajowej od Świętochłowic.

Ruda Śląska Chebzie Pętla przejazdu przy rondzie Unii Europejskiej.

Zabrze ul. 3 Maja.

Sosnowiec ul. 3 Maja w rejonie pętli Zagórze.

Nie tylko zabytki techniki

Zabrze to jedno z pięciu największych miast naszego województwa pod względem liczby mieszkańców. Na terenie 18 dzielnic zamieszkuje obecnie łącznie ponad 177 tysięcy osób. Historia miasta jest bogata i ciekawa. Poznajmy jej część, spacerując po obszarze jednej z zabrzańskich dzielnic. W Zabrzu Zaborzu kursują tramwaje linii 3, 4, 5, 10 oraz 17. Poruszają się one m.in. po jednej z najdłuższych ulic w Polsce, istniejącej od 1894 r., nacechowanej szeregiem atrakcyjnych obiektów powstałych na przełomie XIX i XX wieku, a związanych z rozwojem i historią tej części Zabrza.

Na trasach linii Tramwajów Śląskich S.A. nie brakuje atrakcji – ciekawych miejsc i pamiątek historycznych, zabytkowych obiektów architektury miejskiej, przemysłowej czy sakralnej, a także pomników upamiętniających osoby i wydarzenia, które w sposób szczególnie zapisały się w dziejach naszego regionu. Przedstawiamy je w tym cyklu.

Naszą wycieczkę rozpoczniemy od przystanku tramwajowego „Skansen Luiza” i zwiedzeniu zlokalizowanego nieopodal przystanku przy ul. Wolności 410 za halą sportową „Pogoni Zabrze”, skansenu górniczego „Królowa Luiza” leżącego na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego. Historia przemysłu węglowego na terenie dzisiejszego Zabrza rozpoczęła się wraz z odkryciem płytkich pokładów węgla kamiennego o grubości 1 metra na ówczesnych wiejskich terenach Zaborza, dokonany w 1790 r. przez działającego na zlecenie hr. Fryderyka Wilhelma von Redena przysięgłego górniczego inż. Salomona Izaaka. Pierwsza, jedna z najstarszych kopalń fiskalnych (państwowych) na Górnym Śląsku i będąca przez dłuższy czas jedną z największych na świecie powstała w 1791 r. w Zabrzu – Zaborzu otrzymując z czasem imię królowej Luizy, żony panującego wówczas króla Prus Fryderyka Wilhelma III (1770-1840). Do dzisiaj w tej części skansenu zobaczyć możemy szyb z 1913 r., stalowej konstrukcji pod którym znajdują się pomieszczenia maszynowni i nadszybia szybu „Carnall” (Zabrze II, nazwa pochodzi od nazwiska Rudolfa von Carnalla, od 1856 r. dyrektora Wyższego Urzędu Górniczego we Wrocławiu). Był to początkowo szyb wodny, głębinowy, odwadniający kopalnię już w 1854 r. W 1873 r. osiągnął poziom 210 m,

w 1907 r. miał już poziom 270 m, a w 1910 r. pogłębiono go do poziomu 503 m. Na głębokości 36 m szyb łączył się z Główną Kluczową Sztolnią Dziedziczną, która służyła głównie odwadnianiu kopalni, ale również, jako podziemny kanał wodny do transportu ludzi i materiału. Jej łączna długość wynosiła 14,25 km, budowana była w latach 1799 – 1863. Jej początek znajdował się w Królewskiej Hucie (obecnie Chorzów), a wylot w Zabrzu w dolinie rzeki Bytomki, gdzie łączy-

ła się z Kanałem Kłodnickim. Obecnie trwają prace nad udostępnieniem fragmentu sztolni dla celów turystycznych. Szyb zasypano w 1990 r. Do zwiedzania na terenie skansenu oprócz szybu udostępniona jest również maszynownia, w której zamontowano parową maszynę wyciągową. Pierwsza maszyna zamontowana została już w 1877 r., obecna z 1915 jest produktem firmy Eisenhütte Prinz Rudolf w Dülmen. Ma moc 2000 KM i pozwalała opuszczać kopalnianą win-

Skansen Królowa Luiza.

Figura św. Barbary.

Zabudowa okolic ul. Piotra Skargi.

dę (szolę) z prędkością 14 m/s. Ponadto zobaczyć możemy maszynownię szybu „Prinz Schönaich” (Zabrze I), budynek zmiekczalni wody, dawny budynek akumulatorowni, budynek warsztatów i dawnej łaźni. Po zwiedzeniu skansenu (jego druga, podziemna część znajduje się ok. 1 km po drugiej stronie ul. Wolności i stanowi labirynt chodników i wyrobisk o długości ok. 1560 m schodzących do głębokości 35 m) wracamy do głównego traktu ul. Wolności i idziemy wzdłuż linii tramwajowej w kierunku Rudy Śląskiej.

Po drodze mijamy po lewej stronie zabudowania elektrociepłowni Zabrze z 1897 r., a obok tuż przy ulicy po lewej stronie dawne budynki starej łaźni. Idąc dalej po prawej stronie przy torach, mijamy zabudowania dawnego kasyna górniczego i kopalnianej straży pożarnej z 1872 r., gdzie dzisiaj mieści się klub muzyczny CK Wiatrak. Dalej po lewej stronie wśród drzew mijamy oryginalną pamiątkę industrialną - zespół pompowy firmy Schwarzkopf OW 200 AM/6, o wydajności 5 m³/min. Zespół pracował w latach 1936-1998 pod ziemią na poziomie 340 m w kopalni Zabrze - Wschód z 1876 r. Na-

stępnie kierujemy się dalej ul. Wolności mijając po drodze ciekawe budynki. Przy jednym z nich stoi krzyż przydrożny ufundowany 17 sierpnia 1890 r. przez Józefa i Joannę Ourasiok. Dochodzimy do skrzyżowania z ul. P. Skargi, gdzie na rogu ul. Wolności i Filipiny Płaskowickiej stoi okazały budynek szkolny wzniesiony z tradycyjnej cegły licówki w 1890 r. Kiedyś była to żeńska szkoła powszechna. Obecnie mieści się tu Zespół Szkół Sportowych im. Janusza Kusocińskiego. Po przeciwnej stronie szkoły, na niewielkim wzniesieniu, stoi neogotycki kościół św. Franciszka z Asyżu. Jest to budowla wzniesiona z tradycyjnej cegły licówki w latach 1884 - 1885 wg. projektu Jana Kowolika z Bytomia jako trójnawowa bazylika na planie krzyża łacińskiego z transeptem. W prezbiterium ustawiony jest neogotycki ołtarz główny z centralnie ustawionym obrazem przedstawiającym patrona kościoła w scenie wizji świętego przed obliczem Chrystusa. Wyposażenie świątyni - w stylu neogotyckim. Zewnętrznie kościół przyporowany, a na osi wejścia głównego wznosi się wysoka na 67 metrów wieża. Za ko-

Elektrownia Zabrze.

ściołem rozciąga się parafialny cmentarz. Na przeciw wejścia głównego zobaczyć można krzyż z 1899 r. Za kościołem zbudowano neogotycką kaplicę z grotą wzorowaną na objawieniach Matki Bożej z Lourdes. Będąc w tym miejscu warto zrobić krótki spacer ul. Piotra Skargi po drugiej stronie ul. Wolności i Drogowej Trasy Średnicowej, gdzie wyrasta różnorodna, ciekawa zabudowa kolonii robotniczych.

Wracając do ul. Wolności kierujemy się dalej w kierunku na Rudę Śląską, gdzie zaraz za kościołem mijamy dawne zabudowania szpitala św. Józefa wzniesione w 1889 r. oraz stojącą na tle budynku dawnej apteki figurę św. Barbary. Ostatnim ciekawym punktem wycieczki jest zlokalizowany po lewej stronie ul. Wolności drewniany kościół św. Jadwigi Śląskiej - wyjątkowy obiekt wzniesiony według projektu Karola Kuttentoda w latach 1928 - 1929 w stylu modernistycznym z elementami ekspresjonistycznymi na planie dwunastoboku. Swym wyglądem przypomina muzułmański meczet z czterema smukłymi ośmiobocznymi wieżyczkami z hełmami pokrytymi blachą miedzianą oraz nakrytym centralnie wysokim dachem wielospadowym z dachówki ceramicznej. Wnętrze kościoła wyposażone w latach 1930 - 1941 i współcześnie. Kościół posiada sześć ołtarzy w tym główny tryptykowy z 1930 r. wykonany przez bytomskiego artystę Franza Schinka. Nad ołtarzem głównym ciekawy element wykonany w formie belki tęczowej z przedstawieniem Bożej Męki. Kościół znajduje się na Szlaku Zabytków Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Po przeciwnej stronie kościoła zlokalizowana jest pętla tramwajowa, z której możemy wrócić tramwajem do punktu wyjścia przy przystanku „Skansen Luiza”.

**Tekst i zdjęcia
Adam Lapski
Przewodnik turystyczny**

Kościół św. Franciszka z Asyżu.

We wrześniu zapraszamy na Dzień Otwarty Zajezdni

Rok 2013 to rok szczególny. Obchodzimy bowiem 115-lecie tramwaju elektrycznego na Górnym Śląsku, 100-lecie bytomskiej sieci tramwajów miejskich oraz 45-lecie istnienia obecnej Zajezdni Tramwajowej w Bytomiu. Okazje są znaczne, tym goręcej już teraz zapraszamy do wspólnego ich świętowania razem z pracownikami Tramwajów Śląskich podczas Dnia Otwartego Zajezdni w Bytomiu.

Spotkamy się w sobotę 21 września w Zajezdni Rejonu nr 3 w Bytomiu przy ul. Drzewnej 2. Warto już dziś zarezerwować sobie ten termin, by spędzić dzień pełen atrakcji, nie spotykanych na co dzień. Organizacja Dnia Otwartego Zajezdni to już tradycja. Każdego roku, w trakcie Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu zapraszamy wszystkich chętnych do zwiedzania zajezdni tramwajowej - co roku w innym Rejonie. Z roku na rok impreza ta cieszy się coraz większą popularnością, co nie dziwi, zwłaszcza biorąc pod uwagę moc przygotowanych atrakcji.

Nie inaczej będzie w tym roku, choć wszystkich szczegółów Tramwaje Śląskie jeszcze nie zdradzają. Na pewno będzie sporo dobrej muzyki na żywo, możliwość zwiedzenia niedostępnych zakamarków zajezdni, poznanie historii komunikacji tramwajowej w Aglomeracji czy dokonanie przeglądu taboru, jakim dysponuje Spółka - zarówno pasażerskiego jak i technicznego. Poza tym, na stoisku fundacji DKMS, będzie można zarejestrować się jako potencjalny dawca szpiku. W ten sposób Tramwaje Śląskie chcą się włączyć w niezwykle ważną akcję - w Polsce bowiem wciąż brakuje dawców - ratującego życie - szpiku.

Zapraszamy na Dzień Otwarty Zajezdni w Bytomiu w sobotę 21 września!

Zdjęcia: A. Lubos Tramwaje Śląskie S.A.

Niezastąpiony

Śmierć Jacentego Jędrusika jest bolesną stratą dla śląskiej kultury. Aktor zmarł 25 czerwca 2013 roku w wieku 59 lat.

W początkach swej aktorskiej kariery był członkiem zespołu Teatru im. Bogusławskiego w Kaliszu. Już wówczas dał się poznać chorzowskim dzieciom, występując w roli księcia Fiolka w bajce „Król Tulipan III”, zaprezentowanej podczas cyklicznej imprezy „Chorzów w krainie baśni”. Czy mógł przypuszczać, że już kilka lat później jego talent spotka się tu z uznaniem dziecięcego jury? Zdobył nagrodę „Zielonej Zaczarowanej Żabki” przyznaną najlepszemu aktorowi imprezy. Wyróżniono go za rolę diabła w „Panu Twardowskim” z repertuaru Teatru Śląskiego, z którym związał się po opuszczeniu Kalisza. Ta rola została wyróżniona nie tylko przez młodych widzów. Diabelska kreacja okazała się być godna „Złotej Maski”!

Po przygodzie z teatrem katowickim Jacenty Jędrusik dołączył do zespołu Teatru Rozrywki w Chorzowie. Współpracował ze sceną gościnnie od 1987 roku. Trzy lata później przyjął stały angaż i pozostał wierny „Rozrywce”, aż do śmierci. Chociaż nie był chorzowianinem (urodził się i dorastał w Siemianowicach Śląskich, sporą część dorosłego życia spędził w Katowicach) powtarzał, że wszystko, co najlepsze w życiu zawodowym przytrafiło mu się w Chorzowie, a i za żonę miał chorzowiankę, primadonnę Opery Śląskiej i scen muzycznych w kraju – Joannę Kściuczyk-Jędrusik. Z Chorzowem związany jest także inny, mało znany epizod życia aktora. Chciał porzucić zawód i przez trzy lata prowadził tu... sklepik. Na szczęście nie odniósł na tym polu wielkiego sukcesu i na stałe wrócił do aktorstwa, by zdobyć miłość i szacunek publiczności. Ukończył łódzką „filmówkę” a mimo to znalazł swoje miejsce na teatralnej scenie. Do tego w teatrze muzycznym, ale widzom dał

„Historia filozofii po góralsku”.

się zauważyć także jako aktor filmowy i telewizyjny, biorąc udział w realizacjach Lecha Majewskiego, Kazimierza Kutza czy Michała Rosy. Do rangi mistrzostwa doprowadził swoje umiejętności konferansjerskie.

Był bez wątpienia jednym z najbardziej utalentowanych i najlepiej rozpoznawalnych (nie tylko poprzez charakterystyczne emploi, ale i oryginalne imię) śląskich aktorów. Za sprawą wyjątkowego połączenia talentu z profesjonalizmem - jedyny w swoim rodzaju, nie do zastąpienia. Nie do pomylenia z kim innym. Widzowie go kochali, a on odwzajemniał tę miłość, wkładając w aktorskie obowiązki całą swoją energię. Nie znosił bylejakości i sztampy, miał zawsze oryginalne podejście do tworzonych kreacji, a przez to był lepszy od najlepszych! Za rolę z repertuaru Teatru Rozrywki dwukrotnie odebrał „Złotą Maskę” (nagrodzono w ten sposób jego podwójną rolę w spektaklu „Rozkoszna wojna” i wcielenie Mistrza Ceremonii ze słynnego musicalu „Cabaret”). Inne jego ważne role w Teatrze Rozrywki to Lejzor Wolf w „Skrzypku na dachu”, Stary w „Śladach” Józefa Szajny, Peron w „Ewicie”, Służący-Sancho Pansa w „Człowieku z La Manchy”, Król Herod w „Jesus Christ Superstar”, Francis Otis w „Canterville Ghost” i Książd Piórko w „Tera-

pii Jonasza”, Gabriel John Utterson w musicalu „Jekyll & Hyde” oraz wyjątkowy Nikodem Dyżma w spektaklu „Dyżma – musical”. Podbijał serca widzów kreacjami komediowymi w spektaklach „Na szkle malowane”, „Okno na Parlament”, „Dzieła wszystkie Szekspira w nieco skróconej formie”, „O co biega?”. Ostatnio był znakomity jako Maks Białystok w „Producentach” i Górą w „Historii filozofii po góralsku”. Stworzył oryginalną wizję postaci tytułowej w musicalu „Sweeney Todd”. Już pracował nad kolejną rolą, nie zdążył. Zmarł niespodziewanie. Odszedł po nagłej, krótkiej chorobie, w chwili, gdy wydawało się, że wszystko będzie dobrze...

KrzyK

„Cabaret”.

„Sweeney Todd. Demoniczny golibroda z Fleet Street”.

„Evita”.

Wakacje w tramwaju

Przyślij nam swoje wspomnienia z wakacji, zawierające spostrzeżenia dotyczące komunikacji miejskiej – najciekawsze historie nagrodzimy i opublikujemy na łamach jesiennego wydania „Silesia Tram News”. Na zgłoszenia czekamy do 20 września 2013 r. roku pod adresem poczty elektronicznej: wspomnienia@tram-silesia.pl. Zwycięzcy konkursu otrzymają nagrody w postaci gadżetów firmowych Tramwajów Śląskich S.A.

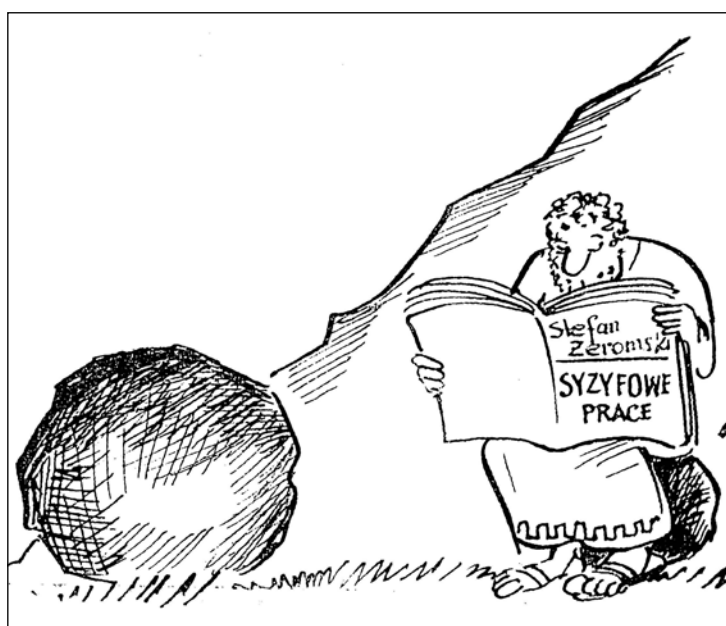
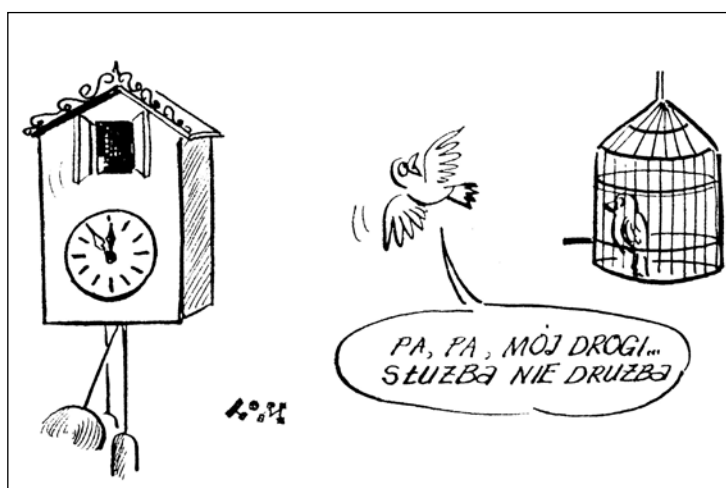
Przy tej okazji warto przypomnieć, że we wszystkie wakacyjne niedziele i święta, do 30 września 2013 r. na trasie pomiędzy przystankami Katowice Brynów-Pętla a Chorzów-Metalowców kursuje zabytkowy tramwaj - wagon typu N z doczepą.

Przejażdżka zabytkowym pojazdem może stanowić wakacyjną ciekawostkę dla całych rodzin i oryginalną zachętę do podróżowania tramwajem w poszukiwaniu regionalnych atrakcji. Może to być też interesująca inspiracja do konkursowych spostrzeżeń.

Szczegółowy rozkład jazdy wakacyjnego tramwaju zamieszczono na stronie internetowej www.kzkgop.pl, uwzględniają go także tabliczki na przystankach obejmujących trasę przejazdu.

PRACA Z UŚMIECHEM

Rysuje: Edward Tomenko

MONi Art charytatywnie

Śląska Fundacja Pomoc Niepełnosprawnym im. Grzegorza Zymanka i Miejski Dom Kultury „Batory” w Chorzowie zapraszają na chorzowską premierę autorskiego monodramu – recitalu Moniki Osadnik - Moni Art „Przez Pryzmat”, która odbędzie się 10 sierpnia br. w Sali widowiskowej MDK „Batory” przy ul. Stefana Batorego 6. Początek o godz. 17.00.

Monika Osadnik – MONi Art to chorzowska wokalistka, laureatka festiwalu Agaty Młynarskiej „Teraz One” w Łodzi. Maluje, fotografuje, śpiewa też w zespole wokalnym Chorzowskiego Centrum Kultury. Prezes Śląskiej Fundacji Pomoc Niepełnosprawnym. Przede wszystkim zaś na co dzień matka niepełnosprawnego - (nie)zwykłego dziecka. Ta rola jest jej życiowym priorytetem.

„Przez Pryzmat” to autorski „muzyczny monodram” o sztuce napisanej przez życie, ukazanej w felietonach pisanych pazurem. Wszystko okraszone nutą, nieco rockowego brzmienia z elementami mikrospektaklu teatralnego.

AKT I „Początek niezwyklej życiowej roli”

AKT II „Gdzieś pośrodku cyklonu”

AKT III „Nie tylko dziecko przychodzi na świat przez matkę, lecz również matka poprzez dziecko. Gertrud von Le Fort.”

Dochód z cegiełek (7 zł) i aukcji charytatywnej przeprowadzonej podczas koncertu zostanie przekazany na leczenie i rehabilitację Sylwka Osadnika oraz realizację celów statutowych Śląskiej Fundacji Pomoc Niepełnosprawnym im. Grzegorza Zymanka. Podczas imprezy odbędzie się rejestracja potencjalnych dawców szpiku kostnego Fundacji DKMS.

Reklama

LOMBARDI

POŻYCZKI POD ZASTAW SKUP I SPRZEDAŻ ZŁOTA

POŻYCZKI

POD ZASTAW WSZYSTKIEGO

ZŁOTO

NAJWYŻSZE CENY

czynne

7dni

w tygodniu

7:30-22:00

BYTOM
ul. Piekarska 46, tel. 32 280 18 26

CHORZÓW
ul. Pudlarska 2, tel. 32 348 92 82
ul. Bożogrobców 34, tel. 32 241 04 04

KATOWICE
ul. Słowackiego 15, tel. 32 601 23 11

NAJLEPSZE WARUNKI POD ZASTAW SAMOCHODÓW

WIĘCEJ INFORMACJI POD NUMEREM: 729-673-800

ZOBACZ TAKŻE: www.LOMBARDI.pl

Warto
zamówić
reklamę
w

SILESIA
TRAMNEWS

Sprawdź!

tel. 32 2413 374

Horoskop

WODNIK [20.01-18.02]

Dużo pracy? To ma swoje dobre i złe strony. Które z nich zdominują twój umysł – zależy wyłącznie od ciebie i twojego nastawienia do obowiązków, jakie przed tobą stoją. Oczywiście – zawsze lepiej być optymistą.

RYBY [19.02-20.03]

Stabilna sytuacja finansowa jest w dzisiejszych czasach raczej trudna do osiągnięcia. Trzeba się pogodzić z dynamiką w tym zakresie. Z radością witając „górkę”, ale też nie przejmować się zbyt przejęciowymi „dołami”. Rezerwy są wszak po to, by je czasem naruszyć...

BARAN [21.03-19.04]

Chyba jednak zbyt wiele spodziewałeś się po tej rozmowie, a teraz męczy cię poczucie głębokiego rozczarowania. Postaraj się wyciszyć emocje i przemyśleć sprawę jeszcze raz, „na chłodno”. Pośpiech nie będzie sprzyjać właściwym wnioskom.

BYK [20.04-20.05]

To było o jedno zdanie za dużo. Wymknęło się partnerowi przypadkowo, ale już nie da się go cofnąć. To było jak szturchnięcie, w wyniku którego zsunęły ci się z nosa różowe okulary. Spojrzałeś na świat taki, jakim jest on naprawdę i... musisz zweryfikować dalekosiężne plany.

BLIŹNIĘTA [21.05-21.06]

Zdecydowanie za bardzo jesteś pochłonięty sprawami innych. Taką masz naturę, że myślenie o sobie odkładasz zawsze na bardzo daleki plan. Pora to zmienić. Jeśli znajdziesz się w sytuacji, w której będziesz musiał poprosić o pomoc tych, którym zawsze chętnie pomagasz – nie unikniesz przykrego zaskoczenia!

RAK [22.06-22.07]

Wygląda na to, że przerosła cię ambicja. Chciałbyś sporo osiągnąć w krótkim czasie i wzięłeś sobie na głowę zbyt wiele terminowych obowiązków. Jeszcze nie jest za późno, by niektóre z tych zadań przesunąć na później. Nie obawiaj się braku zrozumienia u współpracowników.

LEW [23.07-22.08]

Na horyzoncie bardzo przyjemny czas, obfitujący w miłe wydarzenia. I to bez różnicy, czy tegoroczny urlop jeszcze przed wami czy też przeszedł już do historii. Daj się ponieść temu, co niesie los.

PANNA [23.08-22.09]

Praca chyba jeszcze nigdy dotąd nie była dla ciebie źródłem tak dużej satysfakcji. Wszystko przychodzi ci z łatwością, a w głowie kipią nowe pomysły, doceniane przez współpracowników. Staraj się maksymalnie wykorzystać sytuację dla umocnienia swojej pozycji.

WAGA [23.09-22.10]

Z niepokojem patrzysz w przyszłość, a to odbija się na twoim zdrowiu. Przyjmij do wiadomości, że nie masz wpływu na to, co się aktualnie dzieje w twoim otoczeniu i pozostaw sprawy własnemu biegowi. Zobaczysz, że wszystko dobrze się ułoży. Morze zawsze się uspokaja po sztormie!

SKORPION [23.10-22.11]

Oto nadszedł czas, w którym – oczywiście w granicach zdrowego rozsądku i w zgodzie z zasadą wolności, która nakazuje, by nie przeszkadzać innym – możesz robić wszystko, na co tylko przyjdzie ci ochota. Pamiętaj, by się w tym zbyt nie przeforsować.

STRZELEC [22.11-21.12]

Wszystkie ręce na pokład i maksymalne skupienie na wytyczonym kursie. Nie czas teraz na to, by zaprzętać sobie głowę drobnostkami. Jesteście na najlepszej drodze do osiągnięcia zamierzonego celu.

KOZIOROŻEC [22.12-19.01]

Z poczuciem humoru lepiej uważać. Spontaniczny żart, wzięty na poważnie, może wyrządzić sporo szkody, którą potem trudno naprawić. Czasem, po prostu, lepiej trzymać język za zębami i... uśmiechnąć się w duchu.

KRZYŻÓWKA

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 28 utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

POZIOMO:

- 1) ubóstwo.
- 6) imię Grechuty.
- 9) płytki do krycia dachów.
- 10) inteligencja.
- 11) łódka na spływie.
- 12) przecucie.
- 13) odprowadza dym.
- 14) wywar z kury.
- 15) sport Radwańskiej.
- 16) ustalona reguła.
- 17) korek uliczny.
- 18) mały Antoni.
- 20) zbiera opinie od respondentów.
- 23) rozbójnik morski.
- 24) drogie futro.
- 25) buty dla kapitana.
- 26) Ateneum w Warszawie.
- 27) filmowy kochanek.

PIONOWO:

- 1) mebel z trunkami.
- 2) przepytuje studenta.
- 3) zarządza dobrami.
- 4) składnik marynaty.
- 5) np. jabłko.
- 6) wytwórnia nitki i muszelek.
- 7) pracuje w okienku poradni.
- 8) ptak z zegara.
- 15) łopot skrzydeł.
- 19) kula ziemską.
- 21) trójkątny kawałek drewna.
- 22) jedzie po nich tramwaj.

Wśród czytelników, którzy nadesłali prawidłowe rozwiązania do 10 sierpnia na adres wydawcy rozlosujemy nagrody w postaci biletu miesięcznego KZK GOP. W tym miesiącu bilet miesięczny wylosowała Aneta Wiecha z Sosnowca. Gratulujemy!